

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacrosancti Nominis Iesv Cvltvs Et Miracvla

Stengel, Carl

Augustae Vindellicorum, 1613

SS. Nominis Iesv Laudes & inuocatio, totiusq[ue] operis breuis Epilogus.
Cap. 33.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49813](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49813)

clām more hæreticorum hos illosue seducunt, & nouitarum errores per insidias spargunt, sed Christi Religionem Catholicam palam prædicant, nullis armis, nullis præsidijs sibi, sola muniti paciētia, sola fortitudine obiecti. Sed cuius virtute nisi IESV cuius nomen gerunt?

SACROSANCTI NOMINIS IESV LAUDES ET INVOCATIO, TOTIUSQUE OPERIS BREVIS EPILOGUS.

CAP. XXXIII.

Quamquam omnia diuina nomina ad hoc potissimum fuerint instituta, ut partim ad amorem, partim ad spem, partim ad obsequendi studium & obedientiam, partim etiam ad spirituale gaudium & lætitiā homines incitent: tamen cuncta hæc commoda & officia cumulatissimè in hoc suauissimo IESVS, (id est) Saluatoris nomine contineri certum est. Nam quod ad amorem attinet, quis adeò ferreus est, qui Saluatorem non diligat: adeò potētem, ut in ditione eius cuncta sint posita: adeò diuitem, ut ipse sit vniuersorū Dominus: adeò verò pium & clementem, ut ipse vltro seruandi homines curam susceperit, idq; tanto studio & affectu, ut cum vnico verbo eos seruare posset, noluerit tamen nisi fuso sanguine redimere? Cumq; solus circumcisionis suæ sanguis ad hoc sufficere potuisset; noluit nisi totum sanguinem in cruce moriens effundere. Et cum adhuc nonnihil sanguinis in mortuo corpore resideret, ipsū perfosso crudeli cuspidē

IESV, nomen ad amorem incitat.

latere fundi voluit : ne vel vna sanguinis gutta in corpore suo reliqua esset, quæ non in redemptionis nostræ precium offerretur. Quis igitur aded salutis suæ negligens erit, qui non hunc salutis suæ vindicem & autorem toto corde ac tota mente diligit? Quod verò ad spem attinet, in quo alio spem meam tutius collocem, quam in eo cui IESVS, id est, Saluatoris nomen inditum est? cuius immensæ sunt opes? cuius infinita potentia? cuius ineluctabilis veritas? cuius immensa & infinita benignitas? cuius denique, & nomen & officium est Seruatoris? Quid enim in his est, quod spem meam non fulciat, atque confirmet? Iam verò (quod ad obedientiam & studium obsequendi attinet) cui obsecro totum meum studium, & obsequium iustius debeo, quam ei à quo vita, salus, & omnis felicitas mea pendet, vt totum videlicet illi militet, à quo totum custoditur atque seruatur? Hoc enim potissimum nomine Darius Rex colendum esse Danielis Deum iudicauit, idque in latissimo regno suo lara lege præcepit, quia suorum ille esset protector atque seruator: *Paucant, Dan. 4. inquit, omnes Deum Danielis, quia ipse est liberator atque Saluator, qui liberauit Danielelem de lacu leonum.* Hunc igitur Saluatorem celebremus, hunc colamus, imò verò nostras in illo opes & gloriam cum Propheta prædicemus dicentes: *Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Deo IESV meo.* Quod perinde est, ac si diceret: *tota nostra lætentur alij in fallacibus, & celeriter interituris bonis, fra est lætænt opes & potentiam suam, victorias ingentes merita, & morent atque triumphos, & auorum atque atauorum spirituale stemmata longo ordine numerent: ego certè hæc inania bonorum simulachra pro nihilo ducens, in Deo IESV meo lætabor, & gloriabor.* Quamobrem? Quia ipse est fortitudo mea, qua aduersus tenebrarum principes decertabo, & ipse item ponet pedes meos quasi certuorum: vt alacriter sine vlla offensione viam mandatorum eius curram (per quam ad beatam & immortalem vitam,

vitam, & optatæ felicitatis portum peruenitur) quò me tandem ipse perducet in Psalmis canentem: hoc est, misericordiam & salutem eius perpetuis hymnis celebrātem. Quid igitur est in quo magis Christianus homo quam in hoc salutari nomine meritò debeat gloriari? Itaque ad omnia nobis, virtutum officia, hoc sacratissimum IESV nomen ita manum porrigit, vt verissimè dictum sit: hoc nomen cunctarum misericordiarum Domini ac totius Christianæ Philosophiæ esse compendium.

Quid ergò superest, nisi vt nos ipsos totamque vitam nostram in laudes huius sacratissimi nominis impendamus? Hoc enim nouum nomen, nouam salutem, & nouam diuinæ pietatis gratiam significat. Verè nemo est in cognatione nostra, qui vocetur hoc nomine. Hanc namque salutem, hanc gratiam, hunc denique Salvatorem hæcenus non agnouit mundus. Quinque libros Moses de lege Domini scriptos reliquit: in quibus quidem lege vix aliud cultoribus suis, quam vineas, oliueta, ficera, domos rura, pecora, sospitatem, opes, atq; diuitias pollicitus est. Consona verò legi Prophetarum quoque vox ait: *Si volueritis & audieritis me, bona terra comedetis.* Quia enim carnalis ille populus spirituum bonorum dignitatem, aut ignorabat, aut paruipendebat, aut certè negligebat, terrenorum verò bonorum amore magis capiebatur: ideò hæc ipsa maximè pro illius temporis ratione diuina lex promittebat. Qualis autem erat salus, quam lex eo tempore cultoribus suis pollicebatur, tales & Salvatores erant, quos quandoq; Deus ad illorum salutem destinabat, nempe carnales: qui videlicet non spiritualem, sed carnalem salutem periclitantibus darent: quales olim fuere Gedeon, Iephte, Barach, Aioth, Samgar, Samson, ceterique similes. Non erant autem veri & perfecti Salvatores: quia non veram, solidam, aternamque salutem; sed fragilem, caducam, & cum ipso corpore interituram præstabant.

Luc. 1.
Vetus lex
cultori-
bus suis
quid pro-
miserit.

Isa. 1.

Quales
fuerint
Saluato-
res vete-
ris legis.

Quorsum autem hanc ego salutem magnificare debeam? Quò mihi salus corporis, quod habeo cõmune cum brutis, neglecta salute animæ, quæ mihi communis est cum Angelis? Quorsum attinet, vt detur mihi lōga vita, nisi detur laudabilis, & immortalis vita? Quorsum mihi ingentes opes, quæ sunt incitamenta malorū, fomenta curarum, nutrimenta voluptatum, irritamēta superbix, arrogantix, ambitionisq; materia? Opes enim aq; diuitias multi philosophorum ne in bonorū quidē numero ponendas esse censuerunt, & multi etiā, vt grauem & inutilem sarcinam cõtempserunt, & a se repulerunt. Quod fecit Crates ille Thebanus, quē D. Hieron. refert, cum ingentē auri copiam in mare proiecisset, dixisse: *Abite in profundum mala cupiditates: ego vos mergā, ne ipse mergar a vobis.* Quale ergo præmiū virtutis est, quod vir sapiens contemnere meritò debeat? Quomodo B. Franciscus, Hilation, Antonius alijq; sanctissimi Patres ad diuinorum mandatorū custodiam hoc præmio inuitati potuissent, qui ita aurum, vt incendium fugiebant? Iam verò sicut perfectus medicus non est, qui causas nō amputat morborum: ita perfectus liberator non est, qui malorum & interitus causas non excindit. Scimus autem paupertatē, orbitatem, & gradines, exilia, luctus, ac deniq; omnia, quæ pro malis apud homines habentur, ex malo culpæ originē ducere. Qui quis ergo verus hominum Saluator futurus est, hanc malorū causam abscondere debet. Si ergo me Domine seruare vis, hoc modo quaeso me serua & libera. Libera me a peccatis meis, & a peccatorū meorū incentoribus, qui sunt Dæmones crudelissimi hostes animæ meæ. Libera me ab ira tua, quæ sola me in perpetuas tenebras, & incendia detrudere potest. Libera me a cupiditatibus meis, hoc est, a crudelissimis carnificibus, qui me in omnia flagitiorū genera præcipitem agunt: quiq; animum meum miris modis pungunt, torquent, lacerant, & varijs curis viscera mea exedunt. Ab ijs me Domine tortoribus internis vindi-

Hieron. in Epist.

Aliam salutem inquisierūt PP. nouæ legis.

Quæ tãdem sit vera salus.

ca, qui mihi verā animæ pacem, libertatem, tranquillitatem, & innocentiam adimunt: & ita verè Saluator & liberator meus eris. Hanc autem salutē nemo nisi tu solus, donare potest. Non enim hanc dare potest natura, quæ peccati morbo corrupta est: non humana philosophia, quæ hominum inuentum est, & supra hominē attollere se nefcit: non deniq; ipsa legis tuæ doctrina, cum non habeat spiritum viuificantem, sed literam occidētem: nec item veteris legis sacramenta, quæ *vacua & egena elementa sunt*. Tu solus Domine Iesv, qui naturæ cōditor es, collapsam potes reformare naturā: tu solus qui velut innocentissimus agnus ab omni peccati labe immunis es peccata potes condonare, nosq; à tyrannide peccatorū eripere. Hanc Domine à te salutē expeto, hanc requiro, hanc votis omnibus exposco. Nolo salutem rudis illius populi, quam vbi adeptus est, *incrassatus impinguitus, & dilatatus dereliquit Deum factorem suū, & recessit a Deo salutari suo*. Nolo salutem & opes Salomonis, quas vbi percepit, sua ipsi^o felicitate prostratus, sacrilegas Dijs alienis aras & templa constituit. Nolo deniq; aliorū regum, aut etiam Imperatorum salutem: qui ceteris hominibus imperātes, cupiditatibus suis turpissimè seruiunt. Huiusmodi ego salutes nolo. Volo autem salutem illā, quam sanctus Iob in sterquilinio vermibus exesus retinuit: qui rebus omnibus amissis, innocentiam & iustitiam conseruauit. Volo salutē quam Hieremias promeruit: qui à furente populo propter Dei gloriā lapidatus est: quam etiam assecutus est Isaias, qui ob eandem causam per medium sectus est: quam habuit Ioannes Baptista, qui capite propter iustitiam truncatus est: quam iterum innumerabiles alij sancti adepti sunt, qui vitam in tormentis abijcentes, fidem & pietatem constanti animo retinuerunt. Hanc Domine salutem volo, quæ cum fide & iustitia coniuncta est: talemque Saluatorem votis omnibus expeto, cum Propheta clamans: *Rorate cali desuper, & nubes pluant iustum,*

aperia-

Quisnā
veram sa-
lutē do-
nare pos-
sit.

Gal. 4.

Deut. 32.

Isa. 45. *aperiatur terra, & germinet Salvatorem, & iustitia oriatur simul.* Hi erant sanctorum omnium clamores, hæc Prophetarum consonæ voces, hæc eorum vota atque suspiria. Si quis igitur horum beatissimorum Patrum hæc, quæ retulimus cælestis nuntij verba

Luc. 1. & Matth. 1. *audiuisset: nempe, Vocabis nomen eius IESVM, ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum,* quid faceret? quid diceret? qua lætitia perularet? quas tantæ salutis auctori gratias non ageret? quibus vocibus & sibi ipsi gratularetur, & laudes Domini prædicaret? Sit igitur felix faustusque Domine IESV aduentus tuus, felix circuncisio, felix salutaris tui NOMINIS impositio. Iam nunc cum pueris Hebræorum meritò cantare

Matth. 21 *possumus: Benedictus, qui venit in nomine Domini: Osanna in excelsis.* Abs te namque Domine tanquam à vero & summo Salvatore salutem non terrenam, sed cælestem: non temporalem, sed æternam: non corporum sed animorum expetimus: qualem optabat sanctus ille Patriarcha, qui in extremo vitæ halitu constitutus desperata iam corporis salute, te salutem solidam exoptabat dicens: *Salutare tuum expectabo Domine.* Cuius cum compotes facti fuerimus, quid non effecturi sumus? Si enim hoc affectu & pietate sunt omnes pij propter percepta in hac vita bona gratiæ, quo affectu erunt cum perceperint bona gloriæ? Quo tunc mentis ardore gloriosum illud nomen prædicabunt, per quod tantam bonorum omnium copiam adepti sunt? Hoc est enim, quod Apostolus ait: *In nomine IESV omne genu flecti debere, non modò terrestrium & inferorū, sed etiam cælestium, hoc est, omnium beatorum.* Quo enim isti maiora bona per illud consecuti sunt, hoc se magis illi submittent, magisque in illius amorem, & laudes se totos effudent. Hoc autem dabit aliquando Dominus, ut experiamur. Sed ut affectus huius indicium aliquod habeamus, alicuius beatæ mentis animam nobis ante oculos proponamus.

Cum

Cum hæc igitur felix anima in cælo residens, eos videat, qui in gehenna torquentur, qui (vt Isaias ait) *erunt ad visionem omni carni*: cum inquam, videat exteriores illas tenebras, stridorem dentium, & fletum, & fremitum, & ignem, & vermem, & malleos, & serpentes, & clamores torquentium simul atque tortorum ceteraque omnia pænarum genera, quæ ibidem perpetuo miseri patiuntur: videatque contra se Christi meritis, & sanguine non modò a tantis malis ereptam: sed æterna etiam gloria, & immortalitate donatam, in tanta degere felicitate, quantam nulla, neque hominum, nec Angelorum lingua valeat explicare: quid quæso faciet? quibus Salvatore[m] oculis (quem præsentem cernit) intuebitur? quomodo illius sacra vulnera, per quæ tantam salutem adeptam est, exosculabitur? quo affectu sanctissimis illis pedibus prouoluetur? quas illi gratias agget, cum se per illum tantorum bonorum compotem effectam cernet? Tres illi pueri, quos Nabuchodonosor in fornacem ignis propter confessionem Domini proiecit, dum ab incendio crepitantium flammarum Dominica se protectione illæsos viderent: aded in amorem sui liberatoris exarserunt, vt omnes animi fibras in laudem eius atque ora laxantes, nullam nec in cælo, nec in terra, nec in mari creaturam relinquerent, quam non ad communis Domini laudes inuitarent. Quod si illi à momentaneo corporis incendio erepti, ita se totos in præconia diuini nominis effuderunt: quid quæso illi facient, qui non modo ab incendijs æternis per Christi nomen se liberatos vident, sed etiam cælestis & æterni regni possessione donatos? quibus quæso oculis tantæ felicitatis autorem intuebuntur? quo erga illum amore flagrabunt? quo affectu rosea illa vulnera exosculabuntur, per quæ sciunt aditum sibi ad immortalitatis gloriam paruisse? quas deniq; laudes & gratias illi pro tanto beneficio non agent? Qua pietate & affectu quisq; eorum dicet: Perpetuis laudibus misericordiam & be-

nigni-

*Isa. 64.*Quanta
illa futura
sint.*Dan. 3.*

ignitatē tuam celebrabo amantissime rex meus & Deus
neus, quia per te ab æterna morte liberatus sum, per te
Angelorum ciuiumq; supernorum choris ascriptus sum,
& per te regnabo in secula seculorum. Benedicant er-
gò tibi præcordia, & viscera mea: quia per te tam ma-
gnificis donis ac muneribus ditata sunt. Videtis ergò, &
attenditis pij Lectores, quo pietatis & dilectionis ardo-
re genua caelestium & supernorum ciuium huic glorio-
so nomini flectuntur?

Quo sup-
plicio di-
gni sint,
qui abu-
tuntur Ie-
su no-
mine.

Si ergò tanta religione & pietate salutare hoc nomen
colendum est, quo supplicio digni sunt, qui tam impu-
denter huius nominis maiestate abutuntur: dum passim
pro rebus nihili & iurant & peierant, non viri modò, sed
etiam fæminæ, atque aded pueri & infantes: qui cum
vixdum ad plenum verba formare sciunt, iurare iam &
peierare norunt, quod non nisi à parentibus suis didici-
posse tuerunt.

Quanto
honore il-
lud profe-
cutus fue-
rit B. Frã-
ciscus.

Quos planè verendum est, ne habeant pænæ confor-
tes, quos habuerunt magistros erroris. Olim quidem
in lege nomen Dei quatuor literarum diuinissimum ac-
que arcanum nemo vsu pare audebat, nisi summus sa-
cerdos, idque in templi adytis, & in die solemni, & sacris
vestibus indutus: modò autem non pudet pueros, &
puellas passim venerandum hoc nomen per quod salus
mundo reddita est, proterere & profanare. B. Franci-
scus ante mortem testamentum condidit, in quo fami-
liaria quædam mandata filiis suis seruanda reliquit: in-
ter quæ hoc præcipuè numeratur: *Sanctissima Verò no-
mina, & Verba Dei ubicunque reperta fuerint, solo colligi,
& in loco honesto collocari.* Videte, quæso, quæ cura san-
ctissimi viri pectus in morte sollicitabat? Sui enim
quodammodo oblitus, de reuerentia huic sacro nomi-
ni exhibenda sollicitus erat. At nos miseri, nihil minus
curamus: fortasse quia salutem eam, quæ per hoc no-
men in mundum allata est, nec dum mente percepimus,
comprehendimus affectu. Rogo vos Lectores, vt ob hu-
ius

Epilogus

ius

ius sacri nominis reuerentiam apud se vnusquisq; firmiter statuatur, tum a se, tum a liberis, & familia sua hanc diuini nominis iniuriam procul pellere: vt hoc videlicet nomine ad miseriarum nostrarum commune praesidium, non ad mendacia nostra confirmandi abutamur. Quia autem ratione hoc nomen inuocare debeamus, D. Augustinus exemplo suo docet his verbis: *Quis est IESVS nisi Saluator? Ergo propter te metipsum esto mihi IESVS. Noli Domine, noli sic attendere malum meum, vt obliuiscaris bonum tuum. O bone Domine, & si ego admisi vnde me damnare possis, tu non amisisti vnde me saluare soles.* Sic igitur fiet, vt huius nominis praesidio non ad iurandi abusum, sed ad petendi suffragium religiosè ventus, aeternam tandem salutem, & immortalitatis gloriam per illud consequi mereamur.

Ex Aurelio Prudentio in Apotheosi.

O Nomen praedulce mihi, lux & decus, & spes,
Praesidiumq; meum, requies o certa laborum,
Blandus in ore sapor, fragrans odor, irriguis fons,
Castus amor, elegans species, sincera voluptas.

Iulij Scaligeri versus.

N On est aliud gemino sub fornice caeli,
Sub vtroq; poli cardine, quam nomen IESV.
Quo certa salus manet, spes certa salutis.
Ergo mihi te da pie sic posse vocare,
Humani generis amor, farta tecta, portus,
Afferta quies, praemia gratuita mundi:
IESV pie, IESV bone, mitissime IESV,
Nil a deo: cepis omnia: sat IESV, IESV, IESV.

Act. 4.

32

33

Act. 4.

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

A gmen doctorum virorum claudat nostri seculi
clarissimum fidus, cuius hoc ad dulcissimum & gloriosum nomen est votum:

In calce

ad SS.

Aug.

SAN-

SANCTE FORTIS, SANCTE IMMORTALIS,
MISERICORS ET MISERATOR DOMINE,
QVI PECCATORVM ES REFVGIVM,
POENITENTIVM AVXILIVM,
MERCES SANCTORVM ET PRÆMIVM,
SPES VIRTVS, SALVS OMNIVM.
CVI SERVIRE, REGNVM,
QVEM COGITARE, MEL ET MANNA,
INTVERI, FELICITAS PERFECTA EST.
A TE OCCOEPIMVS, A QVO OMNIA,
IN TE DESINIMVS, IN QVEM OMNIA.
TV TVOS SERVA, SVPPlices SERVA,
CONTRITOS CORDE SERVA,
SERVA QVOS REDEMISTI, SERVA.
SERVA QVOS SERVASTI, SERVA.
SERVA REDEMP TOR, SERVA SERVATOR,
SERVA, CONSERVA.

PROFESSIO AVCTORIS.

QVÆCVNQUE ET HIC ET ALIBI SCRIPSI; EA
CVNCTA S. A. ET C. R. ECCLESIAE IVDI
CIO, ET PIORVM THEOLOGORVM CENSURÆ SVB
IICIO: SI QVID IGNARO ELAPSVM, QVOD EC
CLESIAE MINVS PROBETVR, IMPROBO, DAMNO, ET
PRO NON SCRIPTO HABERI VOLO.

F. CAROLVS STENGELIVS ORD.
S. BENEDICTI.